

Täysistunto

Torstai 15.12.2022 klo 10.00—19.48

3.7. Suullinen kysymys lisäverosta energiayhtiöille (Jussi Saramo vas)

Suullinen kysymys SKT 217/2022 vp

Suullinen kyselytunti

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Vielä viimeinen varsinainen kysymys tähän asiakokonaisuuteen. Edustaja Saramo, vasemmistoliitto.

Keskustelu

16.19 **Jussi Saramo vas:** Arvoisa puhemies! Valtava joukko tavallisia ihmisiä todella on nyt pahassa pulassa sähkölaskujen kanssa. Suomalaiset ovat säästäneet valtavasti, mutta monissa kodeissa raja on kyllä tullut vastaan. Näiden jättimäisten sähkölaskujen kääntöpuolena ovat tietysti jättimäiset voitot sähköpörssissä, ja vasemmisto on kesästä asti vaatinut, että alennetaan suoraan ihmisten sähkölaskuja ja otetaan se raha windfall-verolla näiden yritysten jättituotoista. Samalla on tietysti hyvä palkita myös säästämisestä, kuten Norjassa on tehty tällä mallilla, jota vasemmisto on esittänyt.

On todella iloinen uutinen, että nyt kaikki puolueet tuntuvat haluavan vaikuttaa nimenomaan sinne sähkölaskuun suoraan. Kun Yleisradio kysyi elokuussa kaikilta puolueilta, niin ei Perussuomalaiset sitä vaatinut. Te vaaditte sähköveron alennusta, ja senhän hallitus on jo toteuttanut. [Välihuutoja perussuomalaisten ryhmästä] Pitkään me olemme täällä sitä vaatineet. Meille on vastattu, että se ei ehdi tänä talveksi, samoin kuin meille vastattiin, että windfall-vero ei ehdi tänä talveksi. [Puhemies koputtaa] Kysynkin nyt: kuinka nopeasti tällainen malli voitaisiin saada voimaan? Nyt on kiire.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Ministeri Saarikko, olkaa hyvä.

16.20 **Valtiovarainministeri Annika Saarikko** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Aistin eilen ja tänään — ja ymmärrän, se kuuluu politiikan luonteeseen — että meillä kaikilla tuppaa olemaan taipumus kertoa vähän siinä hengessä, että ”mitäs minä sanoin” tai ”me jo silloin ja me jo silloin”. Se on hirvittävän helppo tapa lähestyä kriisiä, jonka tilannekuva itse asiassa muuttuu ja elää päivittäin. Samaan aikaan emme kannattele vain sähkön hintaan liittyvää huolta — siellä ytimessä ne kansalaiset, joilla on kaikkein vaikein asema — vaan myös tätä sähkön riittävyyskysymystä, jonka tilannekuva huononi Olkiluoto kolmosen epäonnisten uutisten myötä.

Tämä, mikä edustaja Saramon kysymyksessä kohdistui vaikkapa tähän lisäveroon energiayhtiöille, on mahdollista saattaa voimaan takautuvasti siten, että se koskee koko ensi vuotta, mutta myös laki etenee nopeasti. Tarkoitukseni on, että se käsitellään tämän vuoden viimeisessä valtioneuvoston istunnossa, ja kun eduskunta loppiaisen jälkeen palaa työ-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 141/2022 vp

hön, se on odottamassa täällä valiokuntien käsittelyä varten. Se tulee koskemaan väliaikaisena lisäverona energiayhtiöille koko ensi vuotta. Tästä, mitkä sen tarkat reunaehdot ovat, käymme aivan tarkkaan [Puhemies koputtaa] viimeistelykeskustelua näinä päivinä nyt, kun lausuntokierros ja muun muassa energiayhtiöiden palaute siitä on kuultu.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Ja sitten jatketaan lisäkysymyksillä. — Edustaja Junnila, olkaa hyvä.

16.22 Vilhelm Junnila ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kansalaiset ovat todella pulassa laskujen kanssa. Siinä mielessä nämä verot, varsinkin kun ne usein koskevat vasta vuotta 2024, eivät auta tähän hetkeen. Apua tarvitaan nyt.

Ministeri Lintilä oli huolissaan myös energian saatavuudesta. Esimerkiksi Puolan mallissa on ehdotettu, että energiaan saa lisäalennusta, jos säästää edelliseen kuukauteen verrattuna, kykenee osoittamaan, että säästää energiaa. Olisiko tällainen malli mahdollinen myös meillä Suomessa?

Ja sitten vielä: Mitä yrityksille kuuluu? Täällä on nyt puhuttu jatkuvasti kotitalouksista — ja aivan oikein — mutta, ministeri Lintilä, onkohan niin, että myös yritykset otetaan tähän uuteen malliin mukaan? [Timo Heinonen: Niin ja maan talous!]

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Ministeri Lintilä, olkaa hyvä.

16.23 Elinkeinoministeri Mika Lintilä (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Tämä Puolan malli on erittäin mielenkiintoinen, ja sitä me ollaan käyty läpi periaatteessa tuolla ministeriön puolella ja selvitetään ja katsotaan sitä, paljonko siellä on se valtion kompensatio. Hollannilla on vähän samantyylinen malli. Ehkä meillä voisi olla joku sellainen malli, josta haettaisiin tämmöinen, voisiko sanoa, laskutuslisä eli laskutuskatto — ei kulukatto, vaan laskutuskatto — eli yhtiö voisi laskuttaa tiettyyn asti, ja siitä valtio sitten lähtisi, ja siinä tulisi sitten tämä henkilökohtainen vastuu.

Yritysten tilannetta seurataan koko ajan. Tässä on tietysti haasteellista se, että me ei voida jäädä erilaiseen asemaan eurooppalaisten yhtiöitten kanssa, koska meidän kilpailukyvyn pitää olla sama. Suuri keskustelu on totta kai Saksan tilanteesta, jossa laitetaan 200 miljardia tällä hetkellä niin kotitalouksien [Puhemies koputtaa] kuin yritysten tukemiseen. Tämä on oikeastaan sellainen, mikä EU-tasolla puhuttaa kaikkein eniten tällä hetkellä. [Puhemies: Kiitoksia!] Mutta kysyjä oli erittäin oikeassa kysymyksessään.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Edustaja Heinonen, olkaa hyvä.

16.24 Timo Heinonen kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Sähkö maksaa nyt tuollaisen 60—70 senttiä kilowatilta. Se on liikaa, se on kohtuutonta, ja se on väärin. Monen ihmisen tulee tänä talvena kylmä, ja monen ihmiset rahat eivät riitä näiden sähkölaskujen maksamiseen.

SDP lupasi eilen, että 20 sentin sähkön hintakatto saatetaan Suomeen voimaan. Pääministeri Marin tämän lupauksen myös omalla suositulla kanavallaan tviittasi. Hän tviittasi, että 20 senttiä on maksimi, mitä sähkö Suomessa saa pääministeripuolueen mielestä maksaa. Pelkkä puhe, pelkkä lupaus ei, eikä edes suositun pääministerin tviitti, nyt koteja lämmitä. [Vasemmalta: Kateutta!] Nyt SDP täällä vaatii Marinin hallitukselta toimia. [Naurua]

Pöytäkirjan asiakohta PTK 141/2022 vp

perussuomalaisten ryhmästä] Nyt kysyn: koska tämä 20 sentin, pääministeripuolue sosiaalidemokraattien lupaama, sähkön hintakatto astuu voimaan, [Puhemies koputtaa] vai oliko se vain vähän kuin vappupuhe konsanaan? [Perussuomalaisten ryhmästä: Vappusatanen! — Jukka Gustafsson: Me ollaan vastattu jo monta kertaa! — Oikealta: Ei olla saatu vastausta!]

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Ministeri Saarikko, olkaa hyvä. [Annika Saarikko: Lintilä ottaa.] — Ministeri Lintilä, olkaa hyvä.

16.25 Elinkeinoministeri Mika Lintilä (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Tämä esitys oli kyllä sellainen, joka tuli valmistelun ulkopuolelta, eikä meillä ole mitään aikataulua sen suhteen, [Oikealta: Ei ole!] eikä ole tehty minkäänlaisia rajoja minnekään 20 senttiin. Nyt haetaan enemmän mallia, että mikä voisi olla se malli, millä voidaan reagoida tähän tilanteeseen.

Ymmärrän erittäin hyvin sen, että tästä käydään voimakasta poliittista keskustelua. Niin pitää käydäkin — niin pitää käydäkin, mutta se, [Sari Sarkomaa välisuutto] jos ruvetaan kyselemään päivämäärää, milloin se tulee... Voin ruveta luettelemaan ongelmia, jotka tulevat siitä: raha, perustuslaillisuus, [Timo Heinonen: Etsitään nyt ratkaisuja!] ensinnäkin yhteisymmärrys niin hallituksen kuin opposition välillä. Mutta nyt pitäisi koko ajan muistaa, että ehkä meidän pitää nyt kuitenkin ottaa päällimmäiseksi se, kuinka me ihmisille kerrotaan, että heidän sähkölaskujaan tullaan hillitsemään, [Puhemies koputtaa] ja ratkaisut pitää tulla ennen joulua.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Räsänen, olkaa hyvä.

16.26 Päivi Räsänen kd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Sähkön käyttäjät ovat myös keskenään tällä hetkellä eriarvoisessa asemassa riippuen sähkösopimuksesta. Pahimmillaan, pahimpien skenaarioiden pohjalta, tuo ero voi kasvaa lähes satakertaiseksi kilowattituntia kohti. Todellakin tarvitaan uusia toimia, ja niitä tarvitaan pikaisesti, sillä tämä joulukuu on kylmä, Olkiluoto kolmonen ei toimi ja sähkön hinnat ovat pilvissä.

Sähkövähennyksen saa 1.1. lähtien sinne vaalikuukauteen saakka, ja kun nyt joulukuun sähkölaskut tulevat maksuun tammikuussa, niin kysyn: olisiko mahdollista nyt tätä sähkövähennystä laajentaa niin, että myös joulukuussa käytetty mutta tammikuussa maksuun tuleva sähkö voisi tulla tämän vähennyksen piiriin, [Puhemies koputtaa] koska nyt tulee kovia laskuja tältä kuulta?

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Ministeri Saarikko, olkaa hyvä.

16.28 Valtiovarainministeri Annika Saarikko (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Edustaja Räsänen otti esiin nämä jo olemassa olevat, valmistellut toimet, joita hallitus päätti budjettiriihessä ja joita eduskunta on käsitellyt. Tuo verovähennys sellaisille ihmisille, jotka maksavat veroja ja joiden sähkölaskut ovat kohtuuttomia — esimerkiksi sähkölämmitteisessä omakotitalossa — kun on verovähennys, niin se koskee aina verovuotta, sitä verovuotta, johon laskutus kohdistuu, ja verovuosi 23 on alkamassa. Nämä olemassa olevien sähkötukimallien mahdolliset parannukset ovat juuri nyt sellaisia yksityiskohtia, jotka ovat myös yksi vaihtoehto, jolla edetä. [Päivi Räsänen: Hyvä!]

Pöytäkirjan asiakohta PTK 141/2022 vp

Me voidaan tässä käydä, hyvät kollegat, väittelyä siitä, olisiko tämän maan malli tai minun puolueeni malli paras, ja siksi olen peräänkuuluttanut uudemman kerran, että etsitään sellainen tapa, joka on varmasti vaikuttavin, niin että meidän veronmaksajien rahaa käytetään erityisesti sinne, missä suurin hätä ja avuntarve on. [Puhemies koputtaa] Hintakatto on yksi vaihtoehto, tämä olemassa olevien tukimallien parantaminen on myös toinen vaihtoehto. [Päivi Räsänen: Hyvä hyvä!]

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Ledamot Adlercreutz.

16.29 **Anders Adlercreutz r** (vastauspuheenvuoro): Ärade talman! Vi har ju fattat en hel del beslut varav till exempel momssänkningens träder i kraft denna månad. Den syns i den räkning många hushåll får hem i början av nästa månad.

Kokonaisuudessaan tässä on tavallaan täydellinen myrsky. Meillä on Olkiluoto 3 myöhästynyt, Oskarshamn Ruotsissa kiinni, Ranskan ydinvoimaloissa on seisokkia. Fossiili-riippuvuus Keski-Euroopassa tekee sen hintaportaan viimeisen portaan todella kalliiksi, ja sen pohjalta muodostuu hinta sille koko potille.

Hintakatosta on varmaan syytä keskustella, mutta siihen liittyy ilmeisiä vaaroja, joista asiantuntijatkin varoittavat. On pelko siitä, että tehoa putoaa markkinoilta pois, joten tulee olla tarkka sen arvioinnissa.

Isossa kuvassa kestävin ratkaisu on varmaan se, että markkinan hintamekanismia muutetaan EU-tasolla. [Puhemies koputtaa] Kysyisin: Missä nämä keskustelut ovat? Miten nopeasti voimme odottaa vastausta näiden neuvottelujen tuloksista? [Välihuutoja oikealta]

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Ministeri Lintilä, olkaa hyvä.

16.30 **Elinkeinoministeri Mika Lintilä** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Edustaja Adlercreutz oli täsmälleen oikeassa. Nämä kaikki ovat periaatteessa eskaloituneet tähän tilanteeseen, eli siis meillä on huono tuulivoimatilanne, sitten Ringhals taitaa olla tammikuuhun asti kiinni ja Oskarshamn taitaa tulla ensi viikolla käyttöön eli nämä Ruotsin kaksi yksikköä, jotka ovat vaikuttaneet tähän tilanteeseen.

Markkinamekanismiin komissio on luvannut tuoda vuodenvaihteessa uuden mallin, ja oletan, että kun meillä pääministeri on tällä hetkellä Brysselissä, niin he tulevat käymään Eurooppa-neuvostossa keskustelun tästä markkinamekanismin muutoksesta. [Sanni Grahn-Laasonen: Missä viiptyvät ennakkovaikuttamislinjaukset?] Se ei ole nopeaa. Meidän pitää nyt koko ajan mieltää se, että me tarvitaan nopea ratkaisu tähän tilanteeseen mutta me tarvitaan myös toinen ratkaisu ja myös tähän markkinamekanismiin, ja minä luotan, että pääministeri on sitä ajamassa tällä hetkellä Brysselissä. [Perussuomalaisten ryhmästä: Mitä se ajaa?]

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Edustaja Juuso, olkaa hyvä.

16.31 **Kaisa Juuso ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! On totta, että EU:ssa keskustellaan tällä hetkellä markkinamekanismin toiminnoista ja siitä, pitäisikö sitä järkevöittää. Kokemuksesta tiedämme, että meidän on turha odottaa EU-toimia näin nopealla

Pöytäkirjan asiakohta PTK 141/2022 vp

aikavälillä, vaan meidän tulee ryhtyä kansallisiin toimiin ja ne pitää tehdä heti. On todella hyvä, että hallitus on tähän tarttunut.

Yllättää kyllä se, että tämä ehdotus tuli demareilta eilen yllätyksenä keskustalle ja kaikille muille hallituspuolueille eikä ole minkäänäköistä ajatusta vielä siitä, minkälainen se malli olisi. Toisaalta se on tietenkin hyvä, koska nyt me voimme esitellä täällä erilaisia malleja hallitukselle.

Itse pidän tärkeänä sitä, että sen mallin, oli se mikä tahansa, tarvitsee olla hyvin yksinkertainen, helposti ymmärrettävissä — ei mikään tuki, mitä haetaan jälkikäteen, vaan sen pitää näkyä siinä laskussa suoraan, jotta ihmisille ei tule sitä laskua ja sitä kauhistusta, että apua, tuhannen euron sähkölasku mökinmummolle Lappiin. Se ei vain käy, vaan sen täytyy olla yksinkertainen malli ja sen täytyy tulla nopeasti. [Puhemies: Kysymys!] Oletteko valmis tähän? [Sanna Antikainen: Teillä on ollut vuosi aikaa valmistella, olette myöhässä!]

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Ministeri Lintilä, olkaa hyvä.

16.32 Elinkeinoministeri Mika Lintilä (vastauspuheenvuoro): Herra puhemies! Olen edustajan kanssa täysin samaa mieltä. Ja toisaalta, vaikka ehkä eilinen pääministeripuolueen esitys tuli vähän puskista tuossa, arvostan sitä, että se nostettiin nyt kunnolla keskusteluun. [Naurua oikealta] Me olemme ministeriön puolella kyllä valmistelleet asiaa useampia viikkoja, ettei tämä ollut meille mikään uutinen, mutta nyt me tietyllä tavalla saatiin liikkumatilaa. Täytyy nyt vielä sitten pääministerin kanssa käydä keskustelua, onko se piikki tosiaan niin reilusti auki kuin eilen kuuli siinä ryhmäpuheenvuorossa. [Perussuomalaisten ryhmästä: Kysykää tekstarilla!] Mutta edelleen korostan sitä, että nyt pitää saada nopeita toimia, joilla pystytään puuttumaan ihmisten arjen kustannuksiin. Tämä menee kaiken yläpuolelle.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Edustaja Orpo, olkaa hyvä.

16.33 Petteri Orpo kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kokoomus siis kannattaa hintakattoa tai mekanismia, millä korkeat sähkönhinnat saadaan alas. Tilanne on tosi vaikea tällä hetkellä. Kotitalouksissa yritetään säästää ja yrityksissä yritetään säästää, mutta kun ne keinot loppuvat kesken. Nyt on pakko toimia.

Me olemme pitkin syksyä tehneet esityksiä, ja on erittäin harmi, että tähän asiaan hallitus ei ole tarttunut aikaisemmin. Mutta nyt meidän täytyy löytää kansallinen ratkaisu, ja me tarvitaan siihen hallitukselta esitys. Tämä näytelmä, jossa SDP ja keskusta nokittelevat toisiaan, tämä ei nyt ole sen arvoista. Kansalaiset tarvitsevat ratkaisuja, [Välihuutoja vasemmalta] ja me haluamme sellaisen ratkaisun... [Jukka Gustafsson: Mikä näytelmä?] — Se näytelmä, jossa energiaministeri puhuu SDP:n piikki auki -mallista. Ei tämä nyt ole oikein. — Me tarvitaan sellainen malli, jota ymmärsin elinkeinoministerin hakevan eli joka toteuttaa hintakaton, joka on kokonaisuudessaan järkevä niin kotitalouksien kuin veronmaksajien kannalta, joka on määräaikainen ja joka myöskin kannustaa sähkönsäästöön. [Puhemies koputtaa] Ja haluaisinkin nyt kysyä: onko tällainen malli löydettävissä?

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Ministeri Saarikko.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 141/2022 vp

16.34 Valtiovarainministeri Annika Saarikko (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Sellaisen mallin löytäminen on mahdollista, mutta se ei ole helppoa. Olen erittäin hyvilläni siitä, että tämä vakava tilanne saa meidät, niin kuin aiemmissakin kriiseissä tällä vaalikaudella, toimimaan yhdessä. Se, että esitin eilen, että tähän keskusteluun kannattaa ottaa mukaan myös oppositiopuolueet, oli tosimitoimella tehty esitys siksi, että se on merkittävä lisä jo aiemmin päätettyihin energiatukiin kansalaisille ja lisäksi me tiedostamme, että riskit kasvavat sille, että myös yrityksiä on tuettava tässä tilanteessa, ja myös siksi, että nämä salissakin kuullut esitykset hintakatosta ovat valtiontalouden näkökulmasta todella kalliita. Se ei tarkoita, ettenkö pitäisi niitä perusteltuina tai tarpeellisina. Näin meidän pitää toimia — näin ajattelen myös minä. Mutta minun velvollisuuteni on myös kertoa suomalaisille ja päättäjille tässä salissa, [Puhemies koputtaa] että nämä ajatukset hintakatosta ovat vaativia valmistella, sähköä pitää silti myös säästää ja ennen kaikkea meidän kaikkien pitää ymmärtää, [Puhemies: Aika!] että se maksaa valtiontaloudelle paljon, ja silti se on tehtävä.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Edustaja Mäkynen, Matias, olkaa hyvä.

16.36 Matias Mäkynen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tähän mennessä Euroopassa lähes 20 maata on asettanut jonkinlaisen hintakaton tai säännellyt sähkön hintaa, ja ratkaisut siihen ovat löydettävissä. SDP on valmis edistämään oikeastaan mitä tahansa näistä malleista. [Perussuomalaisten ryhmästä: Miksi vasta nyt?] Mihinkään tekniseen malliin emme ole sitoneet itseämme, vaan olemme hyvin avoimia sille. Tärkeintä on, että ihmisten sähkölaskuissa sähkön hinta saadaan painettua alle 20 senttiin per kilowattitunti.

Tämä tilanne, jossa sähkön hinta on yhä korkeampi, vaikuttaa ihmisten kulutukseen ja yritysten mahdollisuuksiin toimia. Haluan kysyä valtiovarainministeriltä: miten arvioitte, miten se, että yhä suurempi osuus ihmisten tuloista menee sähkölaskun maksamiseen ja yritysten tuloista yhä suurempi osuus menee sähkölaskun maksamiseen, vaikuttaa kansantalouteen ja sen kautta myöskin julkiseen talouteen, jos ensi vuoden alussa sähkön hinta pysyy näin korkeana, niin kuin nyt näyttää? — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Ministeri Saarikko, olkaa hyvä.

16.37 Valtiovarainministeri Annika Saarikko (vastauspuheenvuoro): Edustaja Mäkynen kysymys on sillä tavalla tärkeä, että nyt täällä keskustelut viime päivinä, aivan oikeutetusti paukkupakkasten ja lumimyrskyjen viikolla, ovat keskittyneet energian hintaan, joka tälläkin hetkellä on todellakin yli 50 senttiä. Mutta juuri tänään me olemme myös saaneet lisää kansalaisten ja myös valtion taloutta vaikeuttavia uutisia. Euroopan keskuspankki on taas päättänyt nostaa korkoa. Näitä uutisia on tullut syksyn mittaan useita. Näin pitää tehdä, koska he pyrkivät hillitsemään inflaatiota, ja siitäkin olemme saaneet tällä viikolla huonoja uutisia. Inflaatio eli hintojen nousu on Suomessakin nyt poikkeuksellisen, todella merkittävän korkealla, yli yhdeksässä prosentissa. Myös ruuan hinnan nousu on ollut ennätyksellisen nopeaa.

Siksi minusta on tärkeää, että me yhdessä valmistelemme suomalaisia siihen, että me elämme nyt tämän vaalikauden kolmatta kriisiä läpi, koronan ja sodan alun jälkeistä energiakriisiä ja hintojen nousun kriisiä, mikä tulee vaikuttamaan vielä moneen. Se ei tarkoita,

Pöytäkirjan asiakohta PTK 141/2022 vp

ettemmekö me selviäisi. Toivoo on, ja me löydämme ratkaisuja, [Puhemies koputtaa] mutta kyllä, arvioni on, että nämä kaikki toimet tulevat vaikuttamaan kansalaisten ostovoimaan erittäin heikentävästi, [Puhemies: Kiitoksia!] että ajat ovat tiukkenemassa myös valtiontaloudessa ja että kyllä, kansalaisten liikkumavara pienenee, ja siihen me haemme nyt ratkaisuja.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Edustaja Grahn-Laasonen, olkaa hyvä.

16.38 Sanni Grahn-Laasonen kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Se, mitä nämä edelliset, edelleen käynnissä olevat kriisit meille opettivat, on ennakkoinnin merkitys. Me olemme kokoomuksessa esittäneet ratkaisukeskeisesti useita ehdotuksia hallitukselle, ja ei voi kuin ihmetellä sitä, että edelleen ollaan tilanteessa, että meillä ei ole täällä esitystä.

Eduskunnan talousvaliokunta on erittäin tuskastunut siitä, että meillä ei ole keinoja. Ei ole hallituksen esitystä, joka olisi tuotu käsiteltäväksi tänne eduskuntaan työnjaon mukaan ja jolla pystyttäisiin puuttumaan näihin kohtuuttomiin sähkön hintoihin. Talousvaliokunta on valmis työskentelemään vaikka joulun pyhinä, jos tarvitaan, kunhan vain saadaan hallituksen esitys — siis valmisteltu, mietitty, toteuttamiskelpoinen ratkaisu.

Ihmettelen sitä, että pääministeri, jonka kuitenkin pitäisi tätä maata ja hallitusta johtaa, havahtuu tähän asiaan näin myöhään. Vasta käytännössä eilen ensimmäisen kerran kuulin, että hän on nyt huolissaan tästä asiasta. [Välihuutoja sosiaalidemokraattien ryhmästä] Kysynkin nyt pääministerin sijaiselta, joka edustaa täällä pääministeriä: koska se hallituksen esitys tulee, ja mitä me voimme tehdä enemmän täältä eduskunnasta käsin, jotta tämä asia etenisi?

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Ministeri Saarikko, olkaa hyvä.

16.39 Valtiovarainministeri Annika Saarikko (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Uskon, että vastaan koko hallituksen puolesta, kun sanon, että kaikkein ihanteellisimmin tilanne tämän kriittisen ja kriisiytyneen energiatilanteen keskellä olisi se, että me löytäisimme sellaiset ratkaisut, joihin koko eduskunta olisi valmis sitoutumaan. Toivon sitä todella, ja siksi maanantain kokous opposition ja hallituksen välillä järjestetään. Ja kyllä, tuohon maanantain tapaamiseen, jota pääministeri johtaa, on tarkoituksena tuoda vaihtoehdot esiin siitä, mitä ratkaisumallia, hallituksen esitystä, on perustelluinta edistää. [Perussuomalaisten ryhmästä: Mitä vastuunpakoilua tämä on?]

Tietenkin hallitus tekee ensiksi omat valintansa, ja tämän äärelle me kokoonnumme huomenna. Valmistelu on pitkällä työ- ja elinkeinoministeriössä. Samalla muistutan, että niistä keinoista, joita me budjettiriihessä jo syyskuun alussa valitsimme, monet ovat vasta astumassa voimaan. Ja lämpimästi kiitän kokoomusta siitä, että monia näistä keinoista olette olleet valmiita kannattamaan, ja nämä useat ratkaisuvaihtoehdot, joihin edustaja Grahn-Laasonen viittaa, ovat juuri niitä samoja, joita hallitus on päättänyt edistää, kuten vaikkapa sähkön arvonlisäveron [Puhemies koputtaa] määräaikainen alentaminen.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Vähämäki, olkaa hyvä.

16.40 Ville Vähämäki ps (vastauspuheenvuoro): Kunnioitettu puhemies! Kun maanantaina neuvotellaan, niin neuvotellaan koko Suomen asialla. On koko kansakunnan asia aut-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 141/2022 vp

taa meidän kansalaiset, maatalous ja teollisuus läpi tämän talven. Hintakatossa on se toinen puoli, että miten se maksetaan, koska kansalaiset sen kuitenkin maksavat jollain tavalla, mutta voidaan ottaa myös sieltä sähköyhtiöiltä niitä satumaisia voittoja, ja katsonkin, että hintakatto tulisi sitoa tähän windfalliin. [Riikka Purra: Juuri näin!]

Hintakatto tulisi mielestäni säätää kelluvana siten, että silloin kun suomalainen yhteiskunta säästää sähköä, niin hintakatto laskee, ja silloin kun suomalaisen yhteiskunnan sähkönkulutus nousee, niin silloin myöskin se hintakatto nousee, eli sähköstä tulee kalliimpaa tällöin. Mitä mieltä olette tällaisesta mallista?

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Ministeri Lintilä, olkaa hyvä.

16.41 Elinkeinoministeri Mika Lintilä (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Edustaja Vähämäki kuuluu siihen, voiko sanoa, edustajien kokonaisuuteen, jolla on aina kuunneltavia puheenvuoroja. [Eduskunnasta: Kyllä!] Arvostan erittäin paljon tuota teidän näkemystä. Tuossa on erittäin hyvä näkökulma, jota täytyy kyllä pohtia, ja periaatteessa tuo kelluminen hinnan mukaan on hyvin mielenkiintoinen vaihtoehto rakentaa tuota hinnoittelutapaa. Se on varmaan teknisesti haastava. [Mika Niikko: Vähämäki neuvomaan!] Se ei tule ehtimään tähän tilanteeseen, mutta se voisi olla sellainen, jota kannattaisi lähteä EU-tasolla ajamaan eteenpäin, koska nämä isot markkinamuutokset tulellaan tekemään kokonaisuudessa, ja tämä olisi varmasti yksi sellainen. Arvostan erittäin suuresti edustaja Vähämäen näkemystä.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Edustaja Kulmuni, olkaa hyvä.

16.42 Katri Kulmuni kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tilanne on tietenkin monille suomalaisille, etenkin pienituloisille, keskituloisillekin kotitalouksille jo hyvin vaikea. Suomalaisia ei kuitenkaan auta myöskään se, että me teemme sellaisia tukitoimia, että sähkö tulee oikeasti loppumaan — siitähän tulee nimittäin myös aika isoja seurauksia kotitalouksille, teollisuudelle, yrityksille, ja siksi niitten kaikkien toimien täytyy olla sillä tavalla rakennettuja, että ne kannustavat edelleenkin säästämään sähköä. Ja jos joku sellaisen pystyy keksimään tai on Euroopassa tehnyt, niin sellainen nyt varmasti sitten kiireen vilkkaa talousvaliokunnasta saadaan säädettyä hallituksen esityksen jälkeen.

Se, että meillä on talvella pakkanen tai että syksyllä on tiedetty, että Euroopassa on sota, ei ole tietenkään ollut enää kenellekään mikään uusi uutinen, joten kysynkin: millaisia valmisteluita hallitus on tehnyt näiden jo eduskunnalle tuotujen sähkön hintaa hillitsevien esitysten lisäksi?

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Ministeri Saarikko, olkaa hyvä.

16.44 Valtiovarainministeri Annika Saarikko (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Nämä eduskuntaan tuodut esitykset, joihin edustaja Kulmunikin tässä viittasi, vaikkapa nämä kokonaan uudet tukimuodot, sähkövähennys verotuksessa tai Kelan kautta maksettava sähköavustus, johon ministeri Sarkkinenkin viittasi, näille on luotu ikään kuin kokonaan uusi lainsäädäntö, Kelalle uudet maksatusjärjestelmät, ja sitä kautta valmistelu on ollut nopeaa ja hyvin vaativaa. Nyt, jos päädyimme näiden tukimuotojen reunaehtojen parantamiseen, jota itse asiassa parhaillaan valtiovarainministeriössä yhtenä työvirtana

Pöytäkirjan asiakohta PTK 141/2022 vp

valmistellaan puolueiden keskustelua varten, niin sellaiset päätökset tietysti syntyvät täydennyksenä jo olemassa oleville ratkaisuille.

Sen sijaan tämä hintakattomalli, josta keskustellaan, on ikään kuin kokonaan uusi ehdotus, jollaista Suomessa ei ennen ole ollut. Siinähan puututaan markkinoihin voimakkaasti, ja niin pitääkin tehdä, kun markkinat ovat täysin sekaisin sodan vuoksi. Eli kaikkea tätä on valmisteltu syksyn mittaan. [Puhemies koputtaa] Ja tietenkin muistamme kaikki, miten muutama kuukausi sitten hallituksen silloiset tänne tuodut toimet olivat esimerkiksi ekonomistien hampaissa aivan liian anteliaina, ja nyt me tunnistamme, että ne eivät olleetkaan riittäviä.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Mykkänen, olkaa hyvä.

16.45 **Kai Mykkänen kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Valitettava tosiasiahan on se, että eilisaamuun asti hallitus on kieltäytynyt valmistelemasta toimenpiteitä ja kannattamasta toimenpiteitä, joilla suoraan korjattaisiin tätä eittämättä rikki mennyttä mekanismia. Jos yhä useampi maksaa sähköstään 60 senttiä kilowattitunnilta samalla, kun tuotantokustannus on alle 20 senttiä kilowattitunnilta — ja puhutaan sadoista, ellei tuhansista euroista per kotitalous — niin se on mahdoton perustella. Vaikka se ohjaisi säästöön, niin se tulonjakomuodostus on kohtuuton.

Kenellekään ei olisi pitänyt kyllä se tulla yllätyksenä, että jos ollaan tällä tavalla annettu ajaa päin seinää neljä kuukautta, niin sitten kun on hätä, SDP rikkoo lasin ja painaa hätänapia ja ehdottaa kehysten rikkomista. No, se on yksi malli. Mutta toivon, että hallitus ottaa vakavasti myös — ja hyvä, että Lintilä täällä sen suuntaisesti puhui — ne mallit, ettei tätä välttämättä tarvitsisi miljardeilla veronmaksajilla maksattaa. Olisiko kohtuutonta edellyttää, että sähköön tuottaja myy [Puhemies koputtaa] osan sähköstään ei 60 sentillä [Puhemies: Kiitoksia!] vaan kustannukset plus noin kymmenen prosenttia, esimerkiksi 20 senttiä, ilman että yhteiskunta kompensoi? Mitä mieltä te olette, Lintilä, rikkooko tämä kansainvälisen kilpailukyvyn?

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Ministeri Lintilä, olkaa hyvä.

16.46 **Elinkeinoministeri Mika Lintilä** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Edustaja Mykkänen piti jälleen kerran hyvän puheenvuoron, mutta ei näitä toimenpiteitä ole ruvettu eilisen jälkeen valmistelemaan. [Kai Mykkäsen välihuuto] Kuten sanoin aiemmin, kyllä näitä on viikkoja valmisteltu meillä ministeriön puolella. Tämä on ollut meillä koko ajan valmistelussa, ja näitä malleja haetaan, mutta nyt tietyllä tavalla tämä kehystilanne muuttui. [Kai Mykkäsen välihuuto] Kuten sanoin aikaisemmin, kaikki toimenpiteet pysyvät kehyksien sisällä — nyt tullaan siinä liikkumaan.

On tietyllä tavalla kanssa hyvä tieto, että nyt kokoomuksella on halukkuus windfallin eli tämän solidaarisuusmaksun kehittämiseen, ja arvostan sitä, että kokoomus tulee ulos sillä, että te olette tukemassa sitten windfall-veroa näille energiayhtiöille.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Antikainen, olkaa hyvä.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 141/2022 vp

16.47 **Sanna Antikainen ps** (vastauspuheenvuoro): Kiitos, arvoisa herra puhemies! Edustaja Koponen tässä aloitti tämän kyselytunnin kertomalla siitä, miten tämä kriisi vaikuttaa tavallisiin suomalaisiin. Oli järkyttävää kuunnella, minkälainen naurunmekkala sieltä vasemmalta laidalta alkoi. [Eduskunnasta: Ohhoh! — Jussi Saramo: Eikö hävetä yhtään? — Perussuomalaisten ryhmästä: Ei!] Toivon todella, että ottaisitte ihmisten ahdingon vakavasti.

Minun on myös sanottava sinne hallitukselle ja varsinkin ministeri Lintilälle siitä, kun kerroitte, että perussuomalaiset eivät ole esittäneet toimia. Me olemme esittäneet toimia koko vuoden. Viimeksi heinäkuussa puolueemme varapuheenjohtaja Leena Meri vaati energiahätätilaa sekä sähkölle hintakattoa. Toivoisin, että kuuntelisitte ja seuraisitte mediaa — tämä oli nimittäin ihan Ylelläkin. [Puhemies koputtaa]

Haluan vielä kysyä hallitukselta: miksi olette näin myöhässä? [Puhemies: Kiitoksia!] Tämä tilanne on ollut tiedossa jo hyvin pitkään.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Ministeri Saarikko, olkaa hyvä.

16.49 **Valtiovarainministeri Annika Saarikko** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Edustaja Antikainen, tähän aivan varmasti olette esittäneet monenlaisia toimia, mutta ministeri Lintilä viittasi siihen, että te ette ole esittäneet niille minkäänlaista rahoitusta, ja se on vielä eri asia. Ja minä tiedän, että te varmasti tämän eron hahmotatte, että on helppo luvata monenlaisia asioita suomalaisille etenkin näin vaalien alla, mutta sitten on aika perusteltua aina samassa kertoa, mikä on rahoituslähde. [Riikka Purra pyytää vastauspuheenvuoroa] — Nyt jos edustaja Purra nousee kertoakseen, että teillä on vaihtoehtobudjetissa se puolen miljardin osuus, jota ei ole osoitettu vielä mihinkään, niin minä olen pitänyt täällä muistikirjaa siitä, mihin kaikkialle te olette jo käyttäneet sitä puolta miljardia, ja se on palanut jo moneen kertaan. Ja esimerkiksi nämä esitykset hintakatosta eivät tule mahdumaan siihen puoleen miljardiin.

Eli, edustaja Antikainen, kyllä, monenlaisia toimia voi esittää, mutta sitten politiikassa on semmoinen lainalaisuus, että pitää esittää niille myös rahoitus.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Kauma, olkaa hyvä.

16.50 **Pia Kauma kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Aivan aluksi haluan todeta sen, mitä useat kokoomuslaiset ovat täällä jo todenneet: me kannatamme sähkölle hintakattoa. Täällä edustaja Grahn-Laasonen toi mielestäni erittäin hyvin esiin, että talousvaliokunta on toivonut hallitukselta esitystä, jota me voisimme käsitellä. Meillä oli asiaan liittyen eilen kokous, ja meillä on huomenaamullakin kokous, mutta ongelma on se, että me emme voi muuta kuin keskustella asiasta, jollei meillä ole esitystä, jonka pohjalta tehdä mietintö.

Arvoisa puhemies! Totean myös, että suuressa valiokunnassa meillä on ollut aivan sama tilanne. Te, ministeri Lintilä, olette useita kertoja ollut siellä kertomassa Euroopan unionin tilanteesta. Olette ollut menossa muistaakseni yhdeksän kertaa energiaministereiden kokoukseen, ja joka kerta teidät on evästetty sillä, että me toivomme Euroopan laajuista hintakattoa, ja silti sitä ei ole tullut. Oletteko edes yrittänyt saada sellaista koalitiota aikaan Euroopassa, EU:n sisällä, [Puhemies koputtaa] että saisimme hintakaton yhteisesti aikaan?

Pöytäkirjan asiakohta PTK 141/2022 vp

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Ministeri Lintilä, olkaa hyvä.

16.51 Elinkeinoministeri Mika Lintilä (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Edustaja taisi viimeksikin kysyä samanlaista kysymystä, ja vastasin siihen, ja huomasin sitten sosiaalisessa mediassa, että kysyitte samaa kysymystä sielläkin. Siihen en vastannut sosiaalisessa mediassa, koska ajattelin, että se vastaus täällä olisi riittänyt. Seuraavan kerran jos ei riitä, niin vaikka tuolla kuppilassa kysyy sitä. [Naurua — Mika Niikko: Mikä on vastaus?]

Meillä on tainnut olla yhdeksän energianeuvoston kokousta. Olen tehnyt neuvoston kokouksessa esityksen teknisestä hintakatosta tukkupuolelle 2 000 euroon, olen kirjelmöinyt siitä komissioon, olen kirjelmöinyt siitä komissaareille. Kaikki se, mikä on mahdollista, on tehty sinne puolelle, ja tullaan tekemään. Meillä on erittäin kova halu siihen, meillä on ihan täysin sama halu sen katon tekemiseen, ja väitän, että edustamanne puolueen piirissä on täsmälleen sama tilanne, [Puhemies koputtaa] mutta yllättäen kaikki eivät Euroopassa ole meidän kanssamme samaa mieltä.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Purra, olkaa hyvä.

16.52 Riikka Purra ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Tässä tilanteessa on aivan selvää, kuten on ollut jo pidempään, että tarvitaan kansallisia akuutteja tukitoimia, mutta olen tyytyväinen siitä, että täällä useammasta puolueesta ja ryhmästä myös ymmärretään, että tarvitaan jotain muuta. Tarvitaan puuttumista tähän hinnoittelumekanismiin. Kun me esitimme sitä jo loppukesästä, kuulimme, että se on liian radikaali, se on liian vaikea, mutta tilanne tällä hetkellä on se, että tämä tilanne ei tule olemaan lyhyt. Todennäköisesti seuraavana talvena olemme samojen asioiden edessä. Sen vuoksi pitäisi tehdä myös näitä niin sanottuja radikaaleja toimia, vaikuttaa siihen, että tämä sähkömarkkinamalli muutetaan, ja Suomi voisi olla edelläkävijä siinä, että se ajaisi tätä mallia. Valitettavasti EU:ssa energiaministerit eivät ole päässeet edes kaasun kohdalla hintakatossa yhteisymmärrykseen, vaikka sitäkin on monta kertaa jo yritetty.

Se, mistä edustaja Vähämäki täällä puhui, että windfall-vero ja tämä hintakatto sidottaisiin toisiinsa, [Puhemies: Kysymys, kiitos!] on erittäin hyvä lähtökohta myös siksi, että sillä voidaan varmistaa se, [Puhemies koputtaa] että tuotanto ei vähene. Nimittäin tämä hintakatto täytyy tehdä tuotantotapakohtaisesti. [Puhemies: Kysymys!] Oletteko valmis pohtimaan sellaista?

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Ministeri Lintilä, olkaa hyvä.

16.53 Elinkeinoministeri Mika Lintilä (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Erittäin hyvä puheenvuoro edustaja Purralta. Oikeastaan tässä kulminoituu koko tämä ongelmatilanne, eli siis EU:n pitää olla erittäin yhtenäinen. Pitää koko ajan muistaa, mistä tämä kaikki lähtee: tämä kaikki lähtee Venäjän halpamaisesta hyökkäyksestä Ukrainaa kohtaan. Se, millä me voimme vastata tähän tilanteeseen, on yhtenäinen EU. Ne toimet, jotka, voisiko sanoa, radikaalisti muuttavat hinnoittelua energian suhteen, ovat hirvittävän vaikeita jäsenmaitten kesken. Tämä on oikeastaan se suuri ongelma. Komissio ei halua tuoda esityksiä, jotka vaarantaisivat unionin yhtenäisyyttä, ja tämä on tietyllä tavalla se ongelma näissä kaikissa kokouksissa. Kaikilla on yhtenäinen näkemys siitä, mitä pitää tehdä,

Pöytäkirjan asiakohta PTK 141/2022 vp

mutta se, mitkä ovat ne toimet, joilla pystytään konkreettisesti toimimaan... Niitten toimien tekeminen on äärettömän vaikeaa, [Puhemies koputtaa] koska eri valtioilla on erilaisia energiapainotuksia, niin kuin Suomella tai niillä, jotka ovat enemmän kaasuriippuvaisia.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Näin tämä kysymys on tällä erää loppuun käsitelty, tuskin muutoin.

Kysymyksen käsittely päättyi.